

انقلاب اسلامی و مهدویت

مقدمه:

در فرهنگ انتظار، «افضل الاعمال انتظار الفرج» است؛ یعنی انتظار فرج، بالاتر از هر عبادتی است. هنر انقلاب اسلامی این بود که همه آنچه از مهدویت به صورت توصیف و گزارش آمده بود را، به صحنه عمل آورد و اجرایی کرد. نسلی که در بستر انقلاب پرورش داده شد، نسلی است که در زمینه‌سازی، استمرار، ثبات و صدور انقلاب، بی‌نظیر هستند و اینها می‌شود مصداق انتظار فرج.

مباحث انقلاب اسلامی و مهدویت:

• انقلاب اسلامی، مبتنی بر علائم و شرایط ظهور:

انقلاب اسلامی، دولت زمینه‌ساز ظهور است. پس باید شرایط را برای ظهور فراهم کند؛ شرایط ظهور، شامل طرح و برنامه، رهبری، یاران و آمادگی عمومی است. طرح و برنامه (قرآن) و رهبری (امام زمان) حاضر است؛ و آنچه انقلاب اسلامی باید بسازد، یارانی است که بتوانند حضرت را در قیام خود یاری رسانند. خداوند در هدایت، منتظر مردم نمی‌نشیند؛ اما در رابطه با تشکیل حکومت، این مردم هستند که باید بخواهند.

• انقلاب اسلامی، مبتنی بر غیبت امام زمان:

غیبت امام زمان به دو فراز تقسیم می‌شود:

۱) **غیبت صغری:** دوره نائبان خاص، که نیابت همه جانبه را بر عهده داشتند.

۲) **غیبت کبری:** دوره نائبان عام، که آنها نیز نیابت همه جانبه را بر عهده دارند. (دوره فقهای جامع الشرایط)

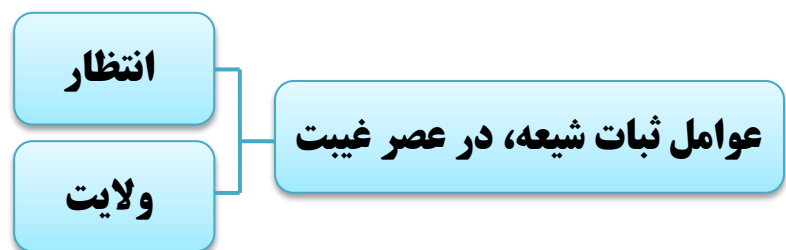
مشروعیت انقلاب اسلامی این است که در راس آن، ولی فقیه، حاکم حکومت اسلامی است.

• انقلاب اسلامی، مبتنی بر آسیب‌شناسی مباحث مهدویت:

شرط لازم برای ظهور، زمینه‌سازی است. رهبر انقلاب می‌فرماید: «با هر قدمی که در راه استواری این انقلاب بر می‌دارید، یک گام به ظهور امام زمان (عج) نزدیک می‌شوید.» یکی از آسیب‌ها که در بحث آسیب‌شناسی اهمیت دارد، برداشت نادرست از روایات است؛ مانند روایاتی که از قیام نهی می‌کنند؛ در حالی که قیامی نهی شده است، که پرچم طاغوت را علم کند. نه قیامی که خود زمینه‌ساز ظهور است.

برنامه‌ی اهل بیت برای عصر غیبت:

استراتژی معصومین (ع) برای دوره غیبت، استراتژی انتظار و نیابت است.

- **انتظار:** یعنی توقع انتظار، با ما و حیات ما گره خورده است؛ آغاز و پایان انسان منتظر، انتظار است.
- **ولایت:** امام باقر (ع) در حدیثی می‌فرمایند: «اسلام بر پنج پایه استوار است: نماز، زکات، حج، روزه و ولایت» زراره پرسید: از این پنج اصل، کدامیک برتر است؟ امام فرمودند: «ولایت برتر از سایر اصل‌ها است؛ زیرا که ولایت، کلید نماز، زکات، حج و روزه می‌باشد، و صاحب ولایت (امام) کسی است که مردم را به سوی این اصول چهارگانه رهبری می‌کند.» (اصول کافی، ج ۲، ص ۱۸)

اسلام منهای ولایت، مانند کشتی بدون ناخدا است، که در میان اقیانوس هلاک خواهد شد. در طول تاریخ غیبت، این فقها هستند که رهبری جامعه دینی را بر عهده گرفته‌اند. همانطور که امامان ما، رهبری جامعه شیعه را بر عهده داشتند (اگر چه غالباً موفق به تشکیل حکومت نشدند)، همه‌ی فقها هم بر شیعیان، ولایت داشتند؛ خواه موفق به تشکیل حکومت می‌شدند، خواه نمی‌شدند. امام خمینی (ره) فقیهی است که به موجب ولایتی که از ناحیه معصوم داشت، موفق شد حکومتی اسلامی تأسیس کند.

ولایت مطلقه فقیه:

ولایت فقیه، یعنی حاکمیت یک فقیه در رأس امور، که هر چه دین می‌گوید را انجام دهد، نه آنچه خود دوست دارد. ولایت فقیه آمده است که جلوی دیکتاتوری را بگیرد. (نه امام معصوم و نه فقیه، کلمه‌ای غیر از دین نمی‌گویند؛ اگر فقیه چنین کند از درجه ولایت ساقط می‌شود).
اختلاف فقها در بحث ولایت فقیه، مربوط به اصل ولایت فقیه نیست؛ بلکه آنها در حوزه و محدوده‌ی اختیارات ولی فقیه اختلاف نظر دارند.

انواع انقلاب:

✓ **انقلاب سیاسی:** یعنی انقلابی که نهاد حاکمیت در آن دگرگون می‌شود، اما ساختار جامعه دگرگون نمی‌شود.

✓ **انقلاب اجتماعی:** انتقال و دگرگونی سریع و اساسی حکومت و ساختارهای اجتماع و تحول در ایدئولوژی غالب کشور است. در انقلاب اجتماعی، نه تنها ساختار سیاسی، بلکه نهادهای اجتماعی جامعه هم عوض می‌شوند و نوع نگرش و نوع آرمان‌ها در آن نظام، به لحاظ ایدئولوژی کاملاً متحول می‌شود.

انقلاب اسلامی ایران، یک انقلاب اجتماعی است.

انقلاب اسلامی:

انقلاب اسلامی عبارت است از دگرگونی بنیادی در ساختار کلی جامعه و نظام سیاسی آن، منطبق بر جهان‌بینی و موازین و ارزش‌های اسلامی و نظام امامت، که بر اساس آگاهی مردم و حرکت پیشگام متقیان و صالحان و قیام قهرآمیز توده‌های مردم صورت می‌گیرد.

حضرت محمد (ص) می‌فرمایند: «مردمی از مشرق قیام می‌کنند و زمینه‌ی حکومت مهدی را فراهم می‌آورند.» (کنز العمال، ج ۳۸۶۵۷)

ما در انقلاب اسلامی، تا به دولت زمینه‌ساز رسیدیم، هدف را فراموش کردیم. ظهور در جامعه‌ی منتظر اتفاق خواهد افتاد؛ ما تا جامعه‌ی منتظر تأسیس نکنیم، جامعه‌ی ظهور شکل نخواهد گرفت. در این میان، دشمن هم بیکار نمی‌نشیند و هم مهدی را تخریب می‌کند، هم دولت زمینه‌ساز را.

مفهوم نگرش:

برای شکل گرفتن یک انقلاب، باید نوع نگرش به وضع موجود عوض شود؛ لذا باید تقویت کننده‌های ارائه شده برای متقاعد کردن فرد برای تغییر نگرش، قوی‌تر از تقویت کننده‌هایی باشند که وضع موجود را حفظ می‌کنند.

عناصر تغییر نگرش، در مورد انقلاب اسلامی چنین است:

۱) **منبع ارائه پیام:** امام خمینی و سپس متفکران و علما؛ پیام‌رسانان این انقلاب بوده‌اند.

۲) **ویژگی‌های پیام:** این پیام بیشتر به وسیله منبر و خطابه منتقل می‌شد.

۳) **زمینه پیام:** پیوند معنادار بین ظهور حضرت مهدی (عج) و تشکیل حکومت حق و عدل، دست مایه

نوعی فعال‌گرایی در جامعه شیعی ایران شده بود. این امر و نیز، ظلم و ستم رژیم پهلوی و معرفی امام خمینی به نیابت عام حضرت مهدی، زمینه را برای پذیرش نگرش جدید آماده‌تر می‌کرد.

۴) **شخصیت گیرندگان پیام:** مخاطبان پیام، همه‌ی شیعیان در سرتاسر جهان می‌باشند.

اندیشه‌ی مهدویت و انقلاب اسلامی:

❖ اندیشه‌ی مهدویت پیش از انقلاب اسلامی:

تا پیش از انقلاب اسلامی، برداشت منفعلانه و انزواگرایانه از مفهوم انتظار وجود داشت. در این دوران، اندیشه‌ی مهدویت در جایگاه یک گزاره‌ی دینی بحث و بررسی می‌شد و نگاه سطحی و عاطفی به آموزه‌ی مهدویت وجود داشت.

❖ اندیشه‌ی مهدویت پس از انقلاب اسلامی:

انقلاب اسلامی، نوع نگرش به آموزه‌های مهدویت را تغییر داد. آموزه مهدویت، نه تنها «هویت مهدوی» می‌سازد، بلکه رفتارها، کنش‌ها و هنجارهای جدیدی را پدید می‌آورد.

مهدویت پس از انقلاب، منجر به «هویت‌سازی» و «هنجار آفرینی» شده است.

پس از انقلاب اسلامی، روحیه‌ی خودباوری و اعتماد به نفس شیعیان تقویت شد و آنان جرأت و شجاعت خود را باز یافتند.

شیعه حکومت تشکیل داد تا زمینه‌ساز ظهور باشد؛ پس هدف از انقلاب، تشکیل دولت زمینه‌ساز است. امام خمینی، جایگاه فقه و فقها را بازسازی کرد؛ او بر اساس این دیدگاه معتقد بود که ولایت فقیه، بیش از آنکه برای اجرای فقه باشد، در واقع برای «اقامه‌ی اصل دین» است؛ و در راستای اقامه‌ی اصل دین، فقه نیز اقامه می‌شود.

پیروزی انقلاب اسلامی، خط بطلانی بر قرائت‌های ناصحیح و افراطی در اندیشه‌ی مهدویت بود. مانند گروهی که معتقد بودند، هر حکومتی که در زمان غیبت ایجاد شود، باطل و بر خلاف اسلام است. در صورتی که طبق روایات هر کس با قیام خود ادعای مهدویت کند، باطل است.

تدریس استاد موسوی

موضوع: انقلاب اسلامی و مهدویت

خلاصه و چکیده مطالب ارائه شده در کلاس‌های آموزشی معارف مهدویت

تهیه شده در واحد مهدویت موسسه مصاف، مهدیاران [@Mahdiaran](https://www.mahdiaran.com)